

60

De VLAAMSE BRABANDER

Nieuw leven voor
bedrijventerreinen
**'Onbenut potentieel
verzilveren'**

Quiz terwijl u winkelt
De Romein in elk van ons

Informatiemagazine van de provincie Vlaams-Brabant | december 2013

Vrijwilligers doen het voor de rijke momenten

+ 2 dossiers:

Winter in de provinciedomeinen
Europese kennisuitwisseling

**BOUWEN AAN
VLAAMS-BRABANT**

PROVINCIE VLAAMS BRABANT

Vooraf

Beste Vlaams-Brabanders,

Europa: vriend of vijand? Het is nogal gek, maar het debat over de Europese Unie wordt vaak op die manier gevoerd. Met de vraag of u voor of tegen Europa bent. Terwijl de discussie toch zou moeten gaan over het beleid van de Europese Unie. Is dat beleid voldoende sterk om de economie er bovenop te helpen? Is het sociaal genoeg? Is het Europees milieubeleid doortastend genoeg om klimaat- en milieubedreigingen af te wenden? Binnen ons land zijn de politiek en het middenveld in overgrote meerderheid voorstander van Europese samenwerking, maar dat mag niet beletten om het huidig beleid kritisch te beoordelen.

Om beleid te beoordelen mag je niet alleen kijken naar de mooie doelstellingen en naar de dikke plannen. Het gaat ook over de vraag wat er van het beleid in de leefwereld van de mensen terecht komt. Vanuit de provincie wordt voor verschillende programma's samengewerkt met de Europese instellingen, voor plattelandsbeleid bv., of voor steun aan innovatieve projecten. We brengen daar geregeld informatie over, ook in dit nummer van de Vlaamse Brabander. Zodat jullie zich een idee kunnen vormen wat Europa in de praktijk betekent.

Ik wens jullie veel leesgenot,

Lodewijk De Witte

20 'We telen grondwitloof met veel duurzamere technieken dan 22 jaar geleden!'

Colofon

de Vlaamse Brabander

december 2013 | nr. 60
Verschijnt 7 keer per jaar.
Een uitgave van de communicatiedienst van de provincie Vlaams-Brabant in opdracht van de deputatie.

Realisatie
Jansen & Janssen, www.jaja.be

Verantwoordelijke uitgever
Provincie Vlaams-Brabant,
Provincieplein 1, 3010 Leuven

Redactieadres
Provincie Vlaams-Brabant
communicatiedienst
Provincieplein 1, 3010 Leuven
T 016-26 70 00
F 016-26 71 68
e-mail: info@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be

De gegevens worden verwerkt in overeenstemming met de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Inhoud

DECEMBER 2013

6

6 VOORUITKIJKEN Nieuw leven voor bedrijventerrein

Het proefproject Bedrijvig Aarschot toont hoe we de ruimte van bestaande bedrijventerreinen beter kunnen benutten.

9 SPECIAL Winter in de provinciedomeinen

18 GENIETEN De rijke momenten van vrijwilligers

Aan tafel bij de winnaar van de provinciale wedstrijd rond vrijwilligerswerving: het dienstencentrum Blauwhof in Huldenberg.

20 IN DE COULISSEN Kennis en advies voor duurzaam witloof

Witloofteelster Ingrid Dockx leidt ons rond in de Nationale Proeftuin voor Witloof: van bloemenrand tot olifantengras.

22 KNOWHOW Een groene lening voor iedereen

Rijk of arm: ook u kunt via de provincie een goedkope lening afsluiten voor energiebesparende ingrepen.

23 PASSIE De Romeinen in uw winkel

Winkeliers richten de spots op vici: de eerste 'serieuze' handelsnederzettingen in onze streken.

24 WEDSTRIJD Win een mountainbikeweekend

23

25 EUROPASPECIAL: grensoverschrijdende kennisuitwisseling

Wegwijs in G-sportland

Op zoek naar een sportclub voor personen met een handicap? In de nieuwe G-sportbrochure van de provincie vindt u alle mogelijkheden voor aangepast sporten op een rij. Duiken, basketballen, voetballen of zeilen in een G-sportclub: het kan allemaal in onze provincie. Naast info over de G-sportclubs bevat de brochure ook een uitgebreid overzicht van vormen voor G-sportbegeleiders, G-sportkampen en uitleendienst voor aangepast sportmateriaal.

INFO Bestel de gratis brochure of download ze op www.vlaamsbrabant.be/g-sport

Foto: Lander Loeckx

Dit huis won de architectuurprijs

De winnaar van de provinciale architectuurprijs is bekend. Het werd de patio-woning Van Aelten – Oosterlinck in Opwijk, getekend door Marie José Van Hee Architecten. De provinciale architectuurprijs wordt tweejaarlijks uitgedeeld: afwisselend aan een woonproject en aan een openbaar gebouw. Er werden 44 woningen ingezonden om mee te dingen naar deze prijs. Daaruit maakte de provincie een selectie van 10 inspirerende huizen (waaronder de winnaar), die met tekst en beeld aan bod komen in een mooi geïllustreerde brochure. Die kunt u gratis bestellen op www.vlaamsbrabant.be/architectuurprijs

Nieuwbouw voor De Sterretjes

De provinciale school De Sterretjes in Tienen krijgt eindelijk een prachtig nieuw gebouw. Het hele schoolteam, de leerlingen en de ouders kijken enorm uit naar de realisatie van het ontwerp. Het gebouw is opgevat als een beschermende cocon en is volledig afgestemd op de specifieke noden van lagereschoolkinderen in het buitengewoon onderwijs. Tegelijkertijd is er

veel aandacht voor lichtinval en wordt het publieke karakter van dit gebouw benadrukt doordat een deel ervan verhuurbaar is buiten de schooluren. De kostprijs van het project bedraagt zo'n 3,7 miljoen euro. Vanaf 1 september 2016 kunnen de leerlingen er naar school.

INFO www.desterretjes.com

Kleinere waterlopen efficiënter beheerd

51 Vlaams-Brabantse gemeenten hebben positief gereageerd op de oproep van de provincie Vlaams-Brabant om het beheer van de lokale waterlopen efficiënter te organiseren. Vandaag beheert de provincie al meer dan 900 km waterlopen van tweede categorie. Daar komen in de komende jaren bijna 450 km waterlopen van derde categorie bij. De provincieraad keurde dit onlangs goed. Het huidige waterlopenbeheer is erg versnipperd.

Het Vlaamse Gewest onderhoudt de waterlopen van de eerste categorie, de gemeenten zijn verantwoordelijk voor die van de derde categorie en de provincie beheert die van de tweede categorie. Waar het nuttig is, zullen nu een aantal (delen van) waterlopen van tweede naar derde categorie worden overgeheveld.

INFO www.vlaamsbrabant.be/water

WIN

Win een Straffe Streek Kalender met lekkere recepten van chef Kwinten De Paepe. Stuur voor 20 december uw naam en adres naar straffestreek@vlaamsbrabant.be en vermeld Straffe Streek Kalender. Een onschuldige hand trekt 100 winnaars uit alle inzendingen. Die krijgen de kalender in hun brievenbus bezorgd.

Geef uw streek cadeau

Op zoek naar een origineel nieuwjaarscadeau? Denk dan zeker ook eens aan een Vlaams-Brabants streekpakket. Stel zelf een streekpakket samen met lekkernijen als bier, wijn, koekjes, snoep, chocolade, likeur en nog veel meer. Surf snel naar de vernieuwde website www.straffestreek.be om een verkooppunt in uw buurt te vinden en te zien voor welke producten u er terecht kunt. Op de nieu-

we website is dat nog gemakkelijker dan voordien, of u nu met pc, tablet of smartphone surft.

INFO www.straffestreek.be

VOORUITKIJKEN
BEDRIJVIG AARSCHOT

Nieuwe dynamiek voor oud bedrijventerrein

Om ruimte voor bedrijven te maken, kiezen overheden meestal voor nieuwe bedrijventerreinen. Maar ook oude bedrijventerreinen bieden vaak nog ruimte. 'De oude terreinen zijn minder goed aangepast aan de moderne noden en blijven daarom onderbenut', zegt Tom De Bruyn, bestuurssecretarisplanoloog. 'Met het proefproject *Bedrijvig Aarschot* gaan we na hoe we daar iets aan kunnen doen.'

Bedrijvig Aarschot is gericht op het bedrijventerrein Nieuwland-Meetshoven. Het is een bedrijventerrein zoals we er vele in Vlaanderen hebben: heel aantrekkelijk ziet de omgeving er niet uit. Het is moeilijk om er je weg te vinden en de wegen zien eruit als halve autostrades met zware vrachtwagens. Horeca of andere voorzieningen zijn er nauwelijks: werknemers moeten hun boterhammetjes noodgedwongen in de bedrijven zelf opeten.

Nieuwland-Meetshoven dateert uit de jaren zeventig en staat op het gewestplan ingekleurd als regionaal bedrijventerrein, voor grote bedrijven. 'Maar intussen zijn het vooral kmo's die interesse hebben voor de terreinen', zegt Tom De Bruyn. 'Hun bouwvergunning wordt vaak afgewezen omdat ze niet aan de voorwaarden voor een regionaal bedrijventerrein voldoen.'

Hogere belevingswaarde

Het resultaat is een allegaartje van bloeiende bedrijven naast leegstaande panden en braakliggende gronden. Nochtans heeft het terrein enorme troeven, zegt De Bruyn. 'Als je er staat zou je het niet zeggen, maar het bedrijventerrein ligt vlak bij het stadscentrum en het station van Aarschot. Er loopt zelfs een fietstunnel onder de spoorweg naar de stad, maar die is in slechte staat en wordt nauwelijks gebruikt.'

Ook de potentiële belevingswaarde van de terreinen is groot. 'Nieuwland-Meetshoven wordt doorsneden door de Demer, die al lang niet meer de vervuilde rivier is van toen het terrein werd ontwikkeld. Aan de zuidoostelijke rand ligt het parkje Elzenhof, waar mensen zouden kunnen picknicken en zich ontspannen. Alleen: die troeven worden niet uitgespeeld. Om

'Samen de schouders eronder'

Gedeputeerde Julien Dekeyser is onder meer verantwoordelijk voor ruimtelijke ordening. 'De provincie wil bedrijven voldoende ruimte geven, maar heeft ook oog voor duurzaamheid en rationeel ruimtegebruik. Bedrijvig Aarschot is daar een mooi voorbeeld van.'

'De laatste jaren zijn 100 hectare bijkomende bedrijventerreinen voorzien in Aarschot, Diest en Tienen. Ze worden de komende jaren in ontwikkeling gebracht. Maar de ruimte in onze provincie is natuurlijk beperkt, en er is weinig draagvlak voor grootschalige nieuwe uitbreidingen. Daarom moeten we ook inzetten op de bestaande bedrijvenzones. Daar zijn vaak nog winsten te boeken, mits we erin investeren en ze verder opwaarderen.'

Veel van die bedrijventerreinen zijn 30 à 40 jaar geleden aangelegd en vertonen verouderingsverschijnselen. De infrastructuur is aan vernieuwing toe, er is geen of weinig aandacht voor groen en wateropvang, soms is er bodemvervuiling. Ze hebben vaak ook weinig uitstraling en de gewestplan-

bestemming is soms achterhaald. Die hele waaier van kleine en grote problemen vraagt een intensieve projectaanpak in samenwerking met de gemeenten en economische partners.

Het project *Bedrijvig Aarschot* is voor de provincie een eerste stap. Hier testen we uit hoe we een wat ingeslapen bedrijventerrein een nieuwe dynamiek kunnen geven. Interessant is de totaalaanpak: we focussen niet alleen op de openbare voorzieningen of de milieueisen, maar werken samen met alle belanghebbenden aan een globale visie voor een modern, groen bedrijvenpark dat aangenaam is voor bedrijven, werknemers en klanten. Samen zetten we er onze schouders onder. En als die aanpak lukt, kunnen we hem ook op andere bedrijventerreinen toepassen!'

het parkje van op het bedrijventerrein te bereiken, moet je een heel eind omlopen.'

'De uitdaging is om de bestaande ruimte beter en kwalitatiever te gebruiken zodat er meer bedrijfsruimte en tewerkstelling kan worden gecreëerd in een aangenaamere omgeving. 'Veel bedrijfsleiders beseffen dat het beter kan', zegt De Bruyn, 'en ze nemen vaak zelf initiatieven. Maar een gezamenlijke visie ontbreekt.'

Voordelen van een totaalvisie

Om het terrein een nieuwe dynamiek te geven, ging de provincie samen zitten met alle partners en belanghebbenden.

'De bedrijfsleiders weten dat ze meer gaan bereiken als ze de handen in elkaar slaan.'

den. 'Daarna lieten we het adviesbureau CreoSum een grondige analyse uittekenen van de bestaande toestand. Op basis daarvan ontwikkelen we tegen eind dit jaar een visie voor het geheel, die dan stap voor stap zal worden gerealiseerd.'

Veel wil de Bruyn nog niet zeggen over die visie, want ze is uiteraard nog niet af. Toch een tipje van de sluier: 'Op middellange termijn zouden we de belevingswaarde kunnen verhogen met een betere toegang tot het park en bijvoorbeeld een wandelpromenade langs de Demer. Daarnaast zullen enkele belangrijke wegen in het

bedrijventerrein heringericht worden. We leggen ook meer verbindingen met het station en de stad. Daar speelt het in ons voordeel dat er op korte termijn een kantoorgebouw komt aan de achterkant van het station, en een groene parking die aansluit bij het Elzenhof. Zo wordt de band met de stad automatisch versterkt.'

'We willen ook de samenwerking tussen de bedrijven op het terrein stimuleren. De milieuregelgeving verplicht bedrijven om water te bufferen op hun terrein. Ze kunnen dat natuurlijk allemaal apart doen, maar samenwerken is efficiënter. Of een voorziening voor kinderopvang: als je dat samen doet, zijn de kosten meteen een pak lager.' Tot slot zou het loutere feit dat er een totaalvisie is, de vergunningenprocedures kunnen versoepelen. 'Vergunningen worden nu nog ad hoc gegeven: het enige bestaande kader is het gewestplan. Als er een visie is, kunnen de vergunningen daaraan worden getoetst en kunnen ze ook sneller toegekend worden.'

Parkmanagement

Om dat alles te bereiken, zou er ook een vorm van coördinatie op het terrein moeten komen, vindt de provincie. 'In Nederland is het systeem van parkmanagement al goed ingeburgerd. Daar heeft een bedrijventerrein meestal één instantie die zorgt voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, en een platform biedt voor de onderlinge communicatie tussen de bedrijven. Het is een goede manier om de versnippering in de meeste Vlaamse bedrijventerreinen tegen te gaan.'

Een dergelijk parkmanagement betekent natuurlijk wel dat de bedrijven een stuk autonomie moeten afstaan. Zijn ze

daar wel toe bereid? 'Ik heb de indruk van wel. De bedrijfsleiders zien ook wel in dat er iets moet gebeuren en dat het weinig zin heeft om je eigen gevel te verfraaien als je buur het niet doet. En ze krijgen er veel voor terug: een aangenaam, goed onderhouden bedrijvenpark dat meer klanten en werknemers kan aantrekken.'

Quick wins en fietspaden

Dat de (middel)langetermijnvisie voor het bedrijventerrein nog niet is afgewerkt, belet de provincie intussen niet om een paar *quick wins* te realiseren. 'Momenteel rijden veel vrachtwagens op het terrein verloren omdat de straatnummering onlogisch is en de bewegwijzering chaotisch. We gaan daarom een standaardfiche opmaken waarop elk bedrijf aangeduid staat. We geven de coördinaten ook door aan de kaartenmakers voor gps-toestellen. En in ieder geval kunnen we al beginnen met netwerking tussen de bedrijven onderling.'

Momenteel wordt gewerkt aan de concrete plannen voor de parking aan het station. 'Als verbinding met de stad komt er bovendien een betere aansluiting met de fietsbrug. Dat sluit ook aan op de regionale fietsnelweg die zal worden aangelegd. En de tunnel onder de spoorweg wordt toegankelijker gemaakt.'

INFO www.vlaamsbrabant.be/bedrijvigaarschot

SPECIAL Provinciedomeinen

Betoverende winterpret

Een frisse neus ophalen, ravotten met de kinderen en achteraf gezellig bijpraten in een van de tavernes? Ook tijdens de winter kunt u in de provinciedomeinen volop genieten van een bekoorlijk schouwspel van planten en dieren in alle geuren en kleuren ... Welkom in de Provinciedomeinen van Huizingen, Kessel-Lo, Halve Maan Diest en Het Vinne Zoutleeuw!

INFO Beleidsverantwoordelijke: gedeputeerde Walter Zelderloo

Huizingen

5

wintertips

van domeinbeheerder
Sarah Staut

1 'Tijdens de winter kan je bij sneeuwval dolle pret beleven op de verschillende hellingen met je **slee of langlaufski's**. Ook kan je in de verse sneeuw op sporenonderzoek trekken ... en ontdekken dat er zelfs een wilde ree in het domein rondloopt.'

2 'In het vernieuwde dierenpark (Prijs voor de Publieke Ruimte 2011) kan je door de leuke doorkijkgenen **zien hoe de dieren de winter doorkomen**. Breng ook een bezoekje aan ons **dierenhotel** waar er verschillende soorten insecten en gewervelden overwinteren.'

3 'Na een pittige wandeling door het kale bos kan je opwarmen met een warme chocomelk en pannenkoek in een van onze **horecazaken**.'

4 'Kom op 17 januari mee de kou verdrijven tijdens Putteke Winter. Op het programma: **een winterse wandeling, een straffe vuurshow, feeëriek verlichte speeltuinen, hapjes en drankjes, een kerstboomverbranding en nog veel meer**. En dat allemaal gratis! Vorig jaar waren we met 3.000! Meer op www.puttekewinter.be'

Winters plezier
van 5 tot 105 jaar

Raad de boom

In het donker weten heel wat dieren de weg te vinden. Kun jij het ook? Zorg ervoor dat je met twee bent in het domein. Een van de twee doet een blinddoek om. De ander begeleidt degene met de blinddoek tijdens een korte wandeling naar een boom die de geblinddoekte moet betasten. Keer nadien terug naar de beginplek. Kan de geblinddoekte raden welke boom het was?

BENODIGDHEDEN:
blinddoek

Een winters uitje met mama of papa naar het Provinciedomein? Enkele ideetjes om de uitstap nog leuker te maken, of om thuis te proberen!

Putteke Winter in Huizingen op 17 januari.

5 'Klasgroepen kunnen terecht in het domein voor **lessen rond natuur- en milieueducatie**. Met projecten als 'Dieren in de winter' wordt er specifiek ingezoomd op het winter-

seizoen. Kinderen maken er bijvoorbeeld een vetbol voor de vogels en lopen met een gids door het domein, op zoek naar sporen in de sneeuw.' Ze kunnen overnachten in jeugdverblijf Hanenbos.

Extra winteractiviteiten

- Vanaf 30 november is het domein **adembenemend, feestelijk verlicht**. Een echt gezellig, winters karakter.
- Vanaf januari zijn er maandelijks **open wandelingen**, telkens op de **eerste zondag van de maand**. Meer info over tijdstip en locatie via nme@vlaamsbrabant.be
- Op 5 januari kan je in het nabijgelegen **Hanenbos** terecht voor een **glaasje glühwein**.
- Op 2 februari organiseert gids Piet een **bomenwandeling** in het Provinciedomein.

INFO

Provinciedomein Huizingen

Torleylaan 100, 1654 Beersel

www.vlaamsbrabant.be/huizingen

T 02-383 00 20

Elke dag open van 9 uur tot zonsondergang

Gratis toegang tot einde maart

Eten en drinken:

www.kasteelvanhuizingen.be en www.boelekwis.be

Overnachten in Hanenbos:

Hanenbos is een jeugdverblijfs- en vormingscentrum midden in de natuur.

www.hanenbos.be

Met het openbaar vervoer:

- lijn Brussel-Manege, halte Buizingen (30 min. te voet)
- lijn Brussel-Etterbeek-Geraardsbergen, halte Huizingen (20 min. te voet)
- autobus Halle (station) Ukkel Caelevoet, halte domein Huizingen (net voor het Provinciedomein)

Er is gratis parking.

Gepakt en gezakt

Op stap naar het Provinciedomein gaan, is nog leuker met een eigen tas. Je kunt hem gebruiken om je spulletjes in te stoppen, of om bladeren en nootjes te verzamelen. Draai het T-shirt binnenste-buiten, teken een vorm en knip

die uit. Vraag mama of papa om de randen dicht te naaien (of te stikken met de machine); alleen de bovenkant moet openblijven. Maak een inkeping voor het handvat. Teken met een stifst leuke motiefjes op de tas.

BENODIGDHEDEN:

oud T-shirt, schaar, naald en draad, stifst.

5 wintertips

van domeinbeheerder
Oswald Debelder

Kessel-Lo

1 'Afgelopen zomer werd het domein door joggers en bezoekers van www.running.be verkozen tot **mooiste loopplekje van Vlaanderen**. Ook in de winter is het Provinciedomein populair voor joggers. Zeker 's morgens rond de grote vijver, waar de neveldampen nog boven hangen, is het genieten geblazen. Bij koud weer zien de puffende lopers er dan soms uit als stomende locomotieven.'

2 'Het domein is gratis toegankelijk én ook de parkings zijn gratis tijdens de winter. **Een ideale plek om je kinderen eens flink te laten uitleven in de speeltuinen**. Vergeet dan ook de dierenstal niet even te bezoeken. Onze dieren zijn echte buitenliefhebbers en je kan ze nog altijd aaien. Als het te koud is, zijn ze te bewonderen in een comfortabele stal, voorzien van vers stro en hooi.'

Energiebal voor vogels

Onze gevederde vrienden kunnen in de winter best wat extra's gebruiken. Maak zelf een energiebal! Laat papa of mama het frituurvet smelten, zonder dat het kookt. Meng de zaadjes er doorheen. Giet het mengsel in een

doorgesneden tetrabrik en leg er de helft van het touwtje in. Goed laten opstijven. Knip het tetrabrik los en hang de energiebal aan een takje. Tip: vraag eerst aan de wachters in het domein of er nog niet te veel ballen hangen.

BENODIGDHEDEN:

ongezouten hard frituurvet (of margarine), vogelzaad, steelpannetje, schaar, leeg tetrabrik, stukje touw.

3 'Klasgroepen kunnen terecht in het **ecocentrum voor lessen rond natuur- en milieueducatie.**

Met projecten als 'Dieren in de winter' wordt er specifiek ingezoomd op het winterseizoen. Kinderen maken er bijvoorbeeld een vetbol voor de vogels en lopen met een gids door het domein, op zoek naar sporen in de sneeuw.'

4 'Vogelliefhebbers kunnen terecht op de steiger van de roeiboten om de **overwinterende watervogels te spotten en observeren.**

Er is ook een zoekkaart voor wie iets wil bijleren over welke vogels er courant in ons domein te zien zijn.'

5 'Sluit je bezoek af in een van onze **horecazaken.** Bij koud, maar droog winterweer zorgen de uitbaters vaak voor een verrassing in hun aanbod.'

INFO Provinciedomein

Kessel-Lo
Gemeenteplein 5,
3010 Leuven
www.vlaamsbrabant.be/kessello
T 016-25 13 92

Elke dag open van
9 uur tot 19 uur
(zomerperiode tot 21 uur)

Gratis toegang

Met het openbaar vervoer

- Het Provinciedomein ligt op 2 km van het station van Leuven
- vanaf het station: lijn 2 richting Kessel-Lo, halte Provinciaal recreatiecentrum, of Leopold Ruelenslaan voor bezoekers aan het ecocentrum.

Gratis parking tijdens de winter.

De roep van de wildernis

Jagers weten dat ze dieren kunnen lokken door hun geluiden na te bootsen. Probeer het ook eens. Klem de grasspriet tussen de stokjes. Wind er aan de ene kant een

stevige elastiek omheen. Hou het instrumentje tegen je mond, knijp het open uiteinde dicht en blaas alsof je op een mondharmonica speelt.

BENODIGDHEDEN:

2 droge ijslollystokjes, droge brede grasspriet, elastiekje.

Wie ben ik?

Ga met een groepje in een kring of rond een (picknick) tafel zitten. Schrijf allemaal een dier of een plant op die je in het Provinciedomein hebt gezien, zonder het te verklappen. Plak de

post-it op het voorhoofd van je buurman. Iedereen mag om de beurt een vraag stellen, alleen te beantwoorden met ja of neen. Wie raadt het als eerste?

BENODIGDHEDEN:

post-its (of papier en plakband), balpen.

waterhoen

Putteke Winter in Diest op 7 december.

5

wintertips

van domeinbeheerder
Ria Schepmans

1 'Tijdens een wandeling door het domein kan je gebruikmaken van de **outdoor fitness**; misschien krijg je wel zin om elke dag wat te komen oefenen? Je kunt ook op het zandstrand joggen, uitstekend voor de beenspieren! Kinderen kunnen ook in de winter hun energie kwijt in de **verschillende speeltuinen**. Vergeet ook niet om de geitjes, ezels en de pony een bezoekje te brengen.'

2 'Als het ijs dik genoeg is, kan je komen **schaatsen op de roei-vijver**. Heel leuk als je er dan aan terugdenkt dat je hier in de zomer misschien met de waterfiets rond peddelde. Heeft het gesneeuwd? Rep je dan in alle vroegte naar het domein. Niets is zo mooi als de verse sneeuw onder je voeten te horen kraken met alleen **de stilte en de natuur** om je heen.'

Pootafdruk vereeuwigen

Een afdruk van een dierspoor gespot? Zo maak je er een gipsafdruk van! Maak een cirkel van het stukje karton en doe hem vast met de paperclip. Druk de cirkel in de aarde rond het spoor. Meng het gipspoeder met water in het botervlootje en giet het mengsel in de vorm. Laat het gips enkele uren drogen.

BENODIGDHEDEN:
dik stuk karton (ongeveer 5 x 25 cm),
paperclip, water, leeg botervlootje,
gips, stokje.

INFO Provinciedomein Halve Maan
Omer Vanaudenhovelaan 48
3290 Diest
www.vlaamsbrabant.be/halvemaan
T 013-31 15 28

Elke dag open van 10 uur tot een uur
voor zonsondergang
Gratis toegang

Eten en drinken:
www.badmeester.be

Met het openbaar vervoer

- Het Provinciedomein ligt op 2 km van het station van Leuven
- Bushalte Sint-Jansplein bevindt zich voor de ingang van het domein. Bereikbaar met lijn 370 (Leuven-Diest), lijn 9 (Geel-Diest), lijn 299 (Hasselt-Diest-Geel), lijn 35 (Aarschot-Diest), lijn 7 (Beringen-Diest), lijn 22 (Diest-Tienen)

Er is gratis parking.

3 'Trek je wandelschoenen aan en ontdek de wallen, de vroegere verdedigingsgordel van de stad, met zijn fauna en flora en zijn historische poorten. Je kan nog verder trekken, het Webbekoms Broek in waar de waterlopen, plassen en sloten maar ook de bosjes en houtkanten verschillende soorten vogels aantrekken. Of neem op 15 december deel aan de **open wandeling** 'Thuisblijvers en wintergasten' met een **ervaren vogelkijker** (vertrek aan het bezoekerscentrum Webbekoms Broek om 14 uur).'

4 'Op 7 december is er de tweede editie van Putteke Winter, een **feeërieke winterwandeling met vertellingen, mysterieuze figuren, livemuziek en adembenemende vuurshows**. Onderweg geniet je van een hartverwarmend drankje en om 22 uur van het schitterende **vuurwerk**. Vertrekken kan van 18 tot 20.30 uur aan het bezoekerscentrum. Vergeet je warme kleding en stevige schoenen niet!'

5 'Bekomen van de winterpret kan je in De Badmeester met een **warm drankje of hapje**.'

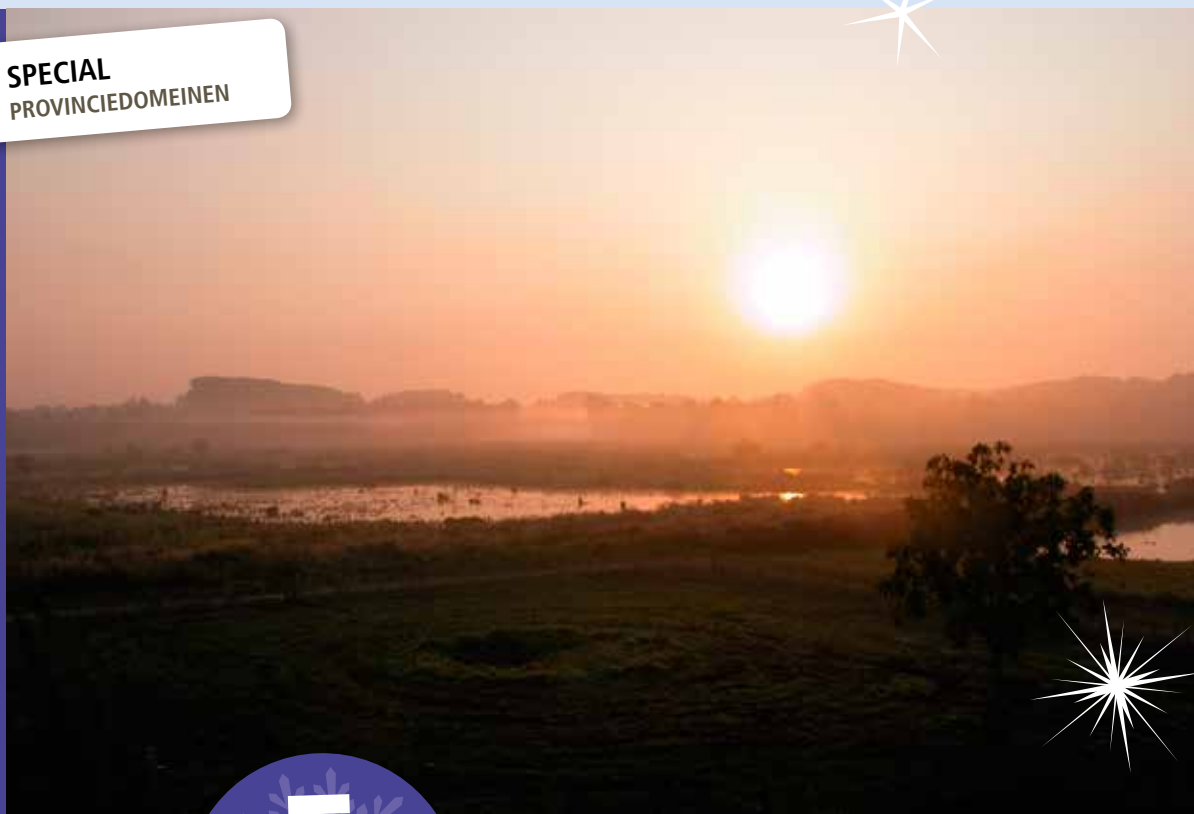
Winterpicknick met zelfgemaakte soep

Een van de beste wapens tegen de winterkou is een thermos met hete wintersoep. Zeker als je die zelf bereid hebt. Dat doe je zo: maak 1/2 knolselderie, 1 pastinaak, 3 wortelen en 2 uien schoon. Stooft de groenten en overgiet ze met 1,5 liter water

waarin je een blokje groentebouillon hebt opgelost. Laat de soep 20 minuten koken, mix de groenten en kruid ze af met peper en zout. Giet ze in een thermos en je hebt de perfecte snack voor bij een lange winterwandeling in het Provinciedomein!

BENODIGDHEDEN: 1/2 knolselderie, 1 pastinaak, 3 wortelen, 2 uien, 1 bouillonblokje.

5 wintertips

van domeinbeheerder
Liesbet Cox

1 'Het uitgestrekte bevroren meer en het riet bedekt met sneeuw maken van Het Vinne ook in de winter een **toplocatie voor natuurfotografen**. Eind december maken we de jaarlijkse winnaars van de natuurfotowedstrijd bekend. De 20 beste foto's worden tentoongesteld in het bezoekerscentrum. De inzendingen van de afgelopen jaren liggen ter inzage in fotoboeken. Vanaf 15 december elke zondag tussen 14 en 16 uur.'

2 'Vanuit de **nieuwe uitkijktoren** heb je een fantastisch uitzicht over het meer. Kom er onze jaarlijkse **wintergasten spotten**. Vooral eendensoorten zoals de smient, de wintertaling, de pijlstaart, de krakeend, de tafeleend ... maar ook de zeldzame roerdomp werden de voorbije winter waargenomen.'

3 'Ook in de winter kan je naar hartenlust **ravotten en kampen bouwen in het speelbos**. Meer nog... je speelt er beschermt tegen de wind en je hebt geen last van bramen of teken.'

Pindasnoer of pindaslinger

Een lekkere snack voor de vogels! Doe het koordje door het oog van de naald en maak op het einde een stevige lus. Rijg een pinda aan de naald en

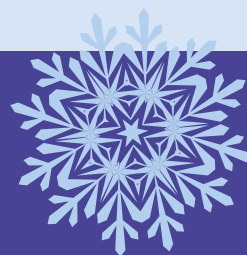
schuif die naar het eind. Herhaal dit met alle pinda's tot je een kralenketting hebt. Maak aan het andere einde ook een lus om de slinger te kunnen ophan-

gen. Of doe de 2 lussen aan elkaar om een snoer te krijgen. Tip: vraag eerst aan de wachters in het domein of er nog niet te veel slingers hangen.

BENODIGDHEDEN:

een zakje pindanoten, een dikke stompe stopnaald, fijn koordje.

INFO Provinciedomein Het Vinne
 Ossenwegstraat 70
 3440 Zoutleeuw
www.vlaamsbrabant.be/hetvinne
 T 011-78 18 19

Elke dag open van zonsopgang tot zonsondergang.
 Gratis toegang.

Eten en drinken:
 bistro Het Vinne is open tussen 11 en 18 uur (gesloten op donderdag en vrijdag)

Met het openbaar vervoer
 • vanaf het treinstation van Tienen of Sint-Truiden: bus 22 en 23 (weekdagen en zaterdag), bus 22 (zondag). Halte: rotonde Zoutleeuw (t.h.v. Aldi) – 1,5 km te voet
 • Belbus 715 vanuit station Sint-Truiden (min. 24 uur op voorhand reserveren: 016-31 37 00). Halte: Ossenwegstraat.

Er is gratis parking.

leeuw

4 'Wij mensen zetten 's winters de verwarming aan en blijven vaak binnen. Maar wat doen dieren in deze moeilijke periode? We ontdekken het stap voor stap via **verhalen, een puzzel en een wandeling** in het domein. Daarnaast maken we ook een **winterhapje** voor de vogels. Deelnemen aan de gratis gezinsactiviteit kan op de 2 vrijdagen van de kerstvakantie, telkens om 14 uur.'

5 'Na een lange wandeling of een kamp bouwen in de vrieskou kan je **ontdooien naast de houtkachel in Bistro Het Vinne** met een glas glühwein, een tas thee of warme chocomelk (gesloten op donderdag en vrijdag).'

Olifantengeheugen

Memory is een leuk kaartspel, maar het is nog leuker in de natuur! Zoek in het Provinciedomein nootjes, bladeren, steentjes, stukjes schors, enzovoorts. Let erop dat je ervan elke soort 2 hebt. Leg je vondsten op de grond en verstopt elke vondst

onder een bekertje. Zo werkt het spel: til een beker op, en vervolgens een tweede. Als de twee gelijk zijn (of een bij elkaar behorend paar vormen), dan neem je ze weg. Vervolgens ben je nog een keer aan de beurt, tot je twee bekertjes hebt

opgetild die geen paar vormen. De twee openliggende vondsten worden dan weer gedekt op hun plaats terug gelegd. Nu gaat de beurt naar de volgende speler. De speler met de meeste paren wint!

BENODIGDHEDEN:
 20 ondoorzichtige bekertjes of dekseltjes.

GENIETEN
LEVE DE VRIJWILLIGER

Lokaal Dienstencentrum Blauwhof

‘Niet de centen maar

‘Een vrijwilliger doet het niet voor de centen, hij geniet van de rijke momenten’: die slogan kwam als beste uit de bus in de provinciale wedstrijd rond vrijwilligerswerving. Het Lokaal Dienstencentrum Blauwhof van het OCMW Huldenberg is de gelukkige winnaar.

Die vrijwilligerswerking is een centraal element in het dienstencentrum, zegt Rita Pauwels zelf. ‘Alles staat of valt met de bijdrage van de vrijwilligers. Zonder hen zouden we onze activiteiten gewoon niet kunnen uitvoeren: Een volledige professionele omkadering is onbetaalbaar en een goede vrijwilligerswerking geeft een belangrijke meerwaarde.’

Werking uitbreiden

Het diensthoofd van het Blauwhof, Katrien Spaas, wil het vrijwilligerskorps stap voor stap uitbreiden. ‘Momenteel hebben we een tiental vrijwilligers, die instaan voor de verschillende activiteiten (crea, uitstapen, eetfestijnen, middagrestaurant, ...) en diensten (vervoer van personen, bibliotheek aan huis, ...). Het is een stabiele vrijwilligersgroep met weinig verloop, wat op zichzelf al zeer positief is. Om nog meer vrijwilligers aan te trekken, hopen we dat de toekomstige verhuis naar het centrum van Huldenberg nieuwe mogelijkheden biedt om ook meer contacten te hebben met andere diensten die vrijwilligers aantrekken. Samen staan we sterker!’ Natuurlijk hebben vrijwilligers vaak een voorkeur voor een bepaalde organisatie, maar als ze de activiteiten van anderen leren kennen, zullen ze soms ook daar wel eens willen bijspringen.’

Het Blauwhof is bijzonder blij met de prijs. ‘We hebben hard gebrainstormd met verschillende mensen’, zegt OCMW-voorzitter Herman Depré. ‘Uiteindelijk bleven na een korte populariteitspoll twee slogans over: een van mij en een van Rita Pauwels, diensthoofd van onze Sociale Dienst. Mijn slogan heeft het niet gehaald – gelukkig maar, zo blijkt.’

De cirkel is rond

Met de bekroonde slogan is de cirkel mooi rond, zegt de OCMW-voorzitter. ‘Rita heeft in 1980 het dienstencentrum opgericht dat snel erkend werd door de overheid. Ze was er in de beginfase de drijvende kracht van. De slogan komt er op een moment dat we onze werking een nieuw elan willen geven, onder meer door naar een ander gebouw te verhuizen en onze vrijwilligerswerking nog uit te breiden.’

De wedstrijd

De campagne *Vang je vrijwilligers in een leuke slogan* liep van maart tot juli 2013. We kregen 330 inzendingen met een wervende of waarderende slogan over het vrijwilligerswerk of over de vrijwilligers van de deelnemers. Daaruit zijn tien winnaars geselecteerd:

- Koninklijke Fanfare De Ware Vrienden, Huldenberg
- Woonzorgcentrum Floordam, Steenokkerzeel
- Lokaal dienstencentrum Blauwhof, Huldenberg
- Landelijke Kinderopvang (ONS), Kortenberg
- Toneelvereniging Boven de Berg, Pellenberg
- Woonzorgcentrum Dommelhof, Tielt-Winge
- OCMW, Galmaarden
- Welzijn en Preventie, Gemeente Dilbeek
- G-Sport, Tienen
- (W)arm-kracht, armen aan het woord, Vilvoorde

Om hun werking beter bekend te maken, ontvangen de 10 winnaars elk 300 euro en een reeks bierviltjes met hun slogan erop.

de rijke momenten'

'Veel mensen zijn bereid om vrijwilligerswerk te doen, maar dan moeten ze allereerst de werking van het dienstencentrum leren kennen. Af en toe een advertentie in de gemeentelijke infogids of een artikel in de krant kunnen helpen. Toen we tijdens de week van de vrijwilliger onze mensen in de bloemetjes hebben gezet, haalden we daar de pers mee. En we kregen snel respons.'

'Vrijwilligerswerk is in de eerste plaats een dankbare bezigheid waar je veel voldoening uit kunt halen.'

Ook een persoonlijke benadering werkt, vindt Herman Depré. 'Als mensen persoonlijk worden aangesproken, geeft dat meer resultaat. Zeker als het gebeurt door iemand die ze kennen – bijvoorbeeld een vrijwilliger die hier al werkt.'

Waardering en maatwerk

Even belangrijk als vrijwilligers aantrekken, is ze behouden. 'Precies daarvoor komt het eropaan dat ze kunnen genieten van de rijke momenten', zegt Rita. 'We mogen

niet uit het oog verliezen dat vrijwilligerswerk in de eerste plaats een rijke bezigheid is waar je veel voldoening uit kunt halen. Maar dan moet je je vrijwilligers ook iets kunnen aanbieden. En je mag ze niet overbelasten. Kortom: je moet je vrijwilligers *soigner*.'

'Ook matching is belangrijk', zegt Katrien. 'Niet iedereen wil hetzelfde doen. Je moet ervoor zorgen dat de vrijwilliger zich goed voelt bij zijn activiteiten. Anderzijds moeten er natuurlijk afspraken worden gemaakt. Met het geld dat we gewonnen hebben met deze wedstrijd, willen we graag cursussen en opleidingen voor de vrijwilligers finan-

cieren. Maar daarvoor ontbreken momenteel de financiën.'

Tot slot merken Herman, Katrien en Rita op dat vrijwilligerswerk ook echt moet worden gewaardeerd. 'Iedereen heeft af en toe de feedback nodig dat hij goed bezig is en dat zijn werk een verschil maakt.'

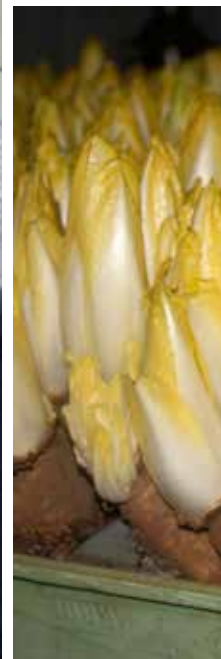

Vrijwilligers werven?

Op zoek naar tips om vrijwilligers te werven voor uw organisatie? Bestel bij de provincie het gratis 'Stappenplan om vrijwilligers te werven'. Vraag er ook een gratis vrijwilligersverzekering aan voor uw evenement.

 www.vlaamsbrabant.be/vrijwilligerswerk

 Beleidsverantwoordelijke:
gedeputeerde Monique Swinnen

Gegrond wit

Ons witloof is wereldberoemd. In de 19de eeuw was Vlaams-Brabant de bakermat van de teelt en tot vandaag zijn we toonaangevend in dit vakgebied. Om mee te zijn met de laatste ontwikkelingen kunnen telers terecht in het centrum voor praktijkonderzoek en voorlichting voor de witloofteelt in Herent. Witloofteelster Ingrid Dockx vertelt over haar bedrijf en de meerwaarde die het centrum voor haar witloofbedrijf heeft.

Het verhaal van Ingrid Dockx (52) en haar man Jan Pasteels (53) is kenmerkend voor de recente herwaardering van de grondwitloofteelt. Nadat ze 22 jaar geleden hun boerderij om economische redenen stopzetten, begonnen ze in 2011 opnieuw witloof te telen. 'We zijn ooit, allicht wat jong en onbezonnen, gestart met een grondwitloofbedrijf. Maar eind jaren '80 en in de jaren '90 waren de prijzen die je als teler kreeg zo laag, dat ons bedrijf niet meer renda-

bel was. We hebben een aantal jaar als transporteur gewerkt. Tot de kinderen het huis uit waren en we het weer vonden kriebelen.'

Sluipwespen en andere rassen

In samenwerking met verschillende organisaties liep in die periode ook in Herent het project 'Grondwitloof zoekt teler'. 'We hebben toen in het centrum een lessenreeks gevolgd om weer bij te zijn met de recentste inzichten en technieken', vertelt Ingrid. 'Op 22 jaar is er wel wat veranderd.'

Duurzaamheid en zuinig omspringen met energie zijn veel belangrijker geworden. Ingrid: 'We doen bijvoorbeeld aan geïntegreerde teelt, wat wil zeggen dat we de schadelijke insecten pas bestrijden als de economische schadedrempel is overschreden. Wanneer dat exact is, wordt ons gemeld door een waarschuwingssysteem. We bevorderen ook de aanwezigheid van natuurlijke vijanden zoals de sluipwesp, door de akkerranden met bloemenmengsels in te zaaien. Voorts hebben we een zuinigere verwarmingsinstallatie en gebruiken we rassen die lagere temperaturen nodig hebben.'

Bemestingsadvies en meer

Om onderzoek te kunnen doen, wordt witloof in het centrum onder dezelfde omstandigheden gekweekt als bij een professionele teler. Het waarschuwingssysteem is maar een van de vele diensten waarvoor telers bij het kenniscentrum kunnen aankloppen. De medewerkers geven ook bemestingsadvies, en voeren rassenproeven en onderzoek uit naar innovatieve en duurzame teelttechnieken. Hiervoor wordt er samengewerkt met andere onderzoeksinstituten uit de sector. Daarnaast wordt er ingezet op duurzaam water- en energiebeheer op bedrijfsniveau.

Witloof op uw bord

Wie witloof koopt, heeft de keuze uit verschillende soorten: witloof uit hydrocultuur en grondwitloof. Wat is het verschil? Zowel bij grondwitloof als witloof op hydrocultuur worden er eerst witloofwortels geteeld op het veld. Daarna worden de wortels op verschillende manieren gedwongen of 'geforceerd' om te groeien zodat er witte kroppen groeien op de witloofwortels. Bij hydrocultuur gebeurt dat in waterbakken. Bij grondwitloof gebeurt dat in volle grond.

Recepttip: al eens witloof met koolvis of met pasta en scampi geprobeerd? Ontdek tientallen recepten op www.grondwitloof.be of www.witloofgaatvreemd.be

©Philip Claessens

loofadvies

Handige hulplijn

In het Provinciaal Agrarisch Centrum (PAC) in Herent voeren de onderzoekers vooral proeven uit met witloof op hydrocultuur. Voor proeven op grondwitloof werkt men samen met grondwitlooftelers. De proef wordt opgezet op een grondwitloofbedrijf en de resultaten worden verwerkt in het centrum.

'Als teler is het echt handig dat je met je problemen ergens terecht kunt,' weet Ingrid. 'Op je bedrijf sta je er alleen voor en dan is het een grote steun dat onafhankelijke specialisten je advies geven. Als witloofproducent kan je niet alles zelf uitzoeken. Wat jaren geleden goed

was, is dat misschien vandaag niet meer, met de andere rassen en het veranderende klimaat.'

Jong en breed publiek

De provincie hecht er ook belang bij om de relatie die de witloofteelt heeft met Vlaams-Brabant bekend te maken aan het brede publiek. Verenigingen die een witloofrondleiding willen volgen, kunnen in het centrum terecht en in 1.000 klassen en buitenschoolse kinderopvang en in Vlaams-Brabant wordt inmiddels de witloofbox gebruikt om jongeren op een speelse en actieve manier zelf witloof te laten telen en ontdekken.

'Op je bedrijf sta je er alleen voor en dan is het een grote steun dat onafhankelijke specialisten je advies geven.'

www.vlaamsbrabant.be/pacherent

Provinciaal Agrarisch Centrum (PAC) Herent en

Nationale Proeftuin voor Witloof vzw

T 016-29 01 74

pac.herent@vlaamsbrabant.be

Beleidsverantwoordelijke:

gedeputeerde Monique Swinnen

Het PAC, meer dan witloof alleen

Het Provinciaal Agrarisch Centrum voert ook onderzoek uit naar de teelt van olifantengras of miscanthus. Dat is een gewas waarmee wordt geëxperimenteerd om te zien hoeveel het als groene grondstof of als duurzame energiebron kan opbrengen. Een andere specialiteit is de druiventeelt, ook een gekende troef van onze provincie. Het PAC vertaalt ook hiervoor de opgedane onderzoekskennis naar de praktijk. Het PAC verleent advies aan druiventelers en aan wijnbouwers, waarvan er overigens alsmar meer zijn.

Een dak isoleren, hoogrendementsglas of een nieuwe cv-ketel plaatsen? Mee dankzij de steun van de provincie is lenen voor energiebesparende investeringen een pak toegankelijker. En dat zowel voor inwoners met een laag als een hoger inkomen.

Een groene lening voor iedereen

Voor mensen die het niet zo breed hebben, is het vaak een vicieuze cirkel. De subsidies voor energiebesparende maatregelen komen niet bij hen terecht omdat ze de centen niet hebben om de investeringen voor te schieten. Maar tegelijk blijft hun energiefactuur wel stijgen.

Energie en geld besparen

Om die situatie mee te doorbreken subsidieert de provincie in Vlaams-Brabant drie kredietverleners met een sociaal doel: IGO, Pendule cvba-so en 3WPlus. Die geven leningen voor energiebesparende ingrepen met geld uit het 'Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost'.

Bepaalde kansgroepen kunnen bij die drie organisaties een renteloze lening krijgen. 'Concreet gaat het om bedragen tot 10.000 euro met een maximum aflossingstermijn van 5 jaar', vertelt Tania Langsberg van IGO. 'De lening is bedoeld voor investeringen in hoogrendementsglas, isolatie, condensatieketels, zonnepanelen, enzovoorts. Behalve krediet verstrekken begeleiden we de mensen ook, bijvoorbeeld door te adviseren bij het kiezen tussen offertes.'

Lenen tegen 2%

Maar er is meer. 'Iedereen – of u nu tot een kansgroep behoort of niet – kan bij IGO, Pendule cvba-so en 3WPlus terecht voor een lening tegen 2%', vervolgt Tania Langsberg. 'Ook hier geldt een plafond van

10.000 euro en een maximum termijn van 5 jaar. In vele gevallen is deze lening een stuk voordeliger dan de groene leningen die klassieke banken aanbieden.'

De provincie wil met de steun aan deze organisaties leningen voor alle Vlaams-Brabanders toegankelijker maken. Nog niet alle gemeenten zijn immers aangesloten bij het FRGE, waardoor hun inwoners nog niet van dit aanbod kunnen gebruikmaken. Specifiek voor kansgroepen biedt de provincie via de OCMW's ook renteloze leningen aan voor energiebesparende investeringen. Die leningen zijn ook bedoeld voor structurele werken die de energiebesparende maatregelen mogelijk maken, of voor investeringen die meer dan 10.000 euro kosten.

Kristel Corten uit Averbode verwarmde haar woning tot voor kort met hout- en kolenschoufelen. Via IGO kreeg ze een renteloze lening voor een condensatieketel en isolatie met geld uit het 'Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost'. Van de provincie kreeg ze een bijkomende renovatielening voor andere energiebesparende ingrepen die niet door het Fonds gedekt worden.

INFO www.3wplus.be – T 0493 51 17 65 (Affligem, Asse, Bever, Dilbeek, Galmaarden, Gooik, Grimbergen, Halle, Herne, Hoeilaart, Kampenhout, Lennik, Liedekerke, Londerzeel, Kapelle-op-den-Bos, Machelen, Meise, Opwijk, Overijse, Pepingen, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Ternat, Zemst)

www.igo.be – T 0498 17 32 90 (Aarschot, Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Boutersem, Haacht, Herent, Huldenberg, Kortenberg, Lubbeek, Oud-Heverlee, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Tervuren)

www.leuven.be/leven/premies/pendule
T 016 65 91 52 (Leuven)

Check op bovenstaande websites wat de laatste toegelaten gemeentes zijn.

Beleidsverantwoordelijke:
gedeputeerde Tom Dehaene

Quiz terwijl u winkelt

De Romein in elk van ons

Wat aten en kochten onze Gallo-Romeinse voorouders in lokale handelszaken? Hoe zag de rest van hun dagelijkse leven er toen uit? Dat en veel meer leest u in een nieuw boek. En wat meer is: terwijl u in Asse, Tienen, Elewijt en Kester wacht bij de bakker of de slager, kunt u er straks een kleine quiz over doen op de iPad.

Het nieuwe boek heet voluit *Tussen stad en platteland*. De Romeinse vici in Vlaams-Brabant. 'Die vici kunnen worden beschouwd als de eerste handelsnederzettingen in onze streken', zegt coauteur Hadewijch Degryse. 'Tevoren bestond wel ruilhandel, maar in de vici wordt al volop betaald met munten. Het is ook de eerste keer dat producten van hier op vrij grote schaal tot in Rome geraken en omgekeerd.'

Antieke koterijen

Het boek is het eerste in Vlaanderen dat dergelijke vici onder de loep neemt. Meer dan eens blijkt eruit dat er niets nieuws onder de zon is – van oorsprong trouwens ook al een Latijnse uitdrukking. Zo waren de vici opgebouwd volgens het principe *mooie gevel en achteraan koterij* dat veel Vlamingen vandaag nog altijd toepassen.

'Het waren typische voorbeelden van lintbebouwing. Ze zijn meestal ontstaan aan de grote verbindingswegen: een dorp van één straat groot, zoals we dat ook nu nog kennen.'

Veel vici waren er overigens niet. 'Voor zover we kunnen zien, waren er in die tijd vier in onze provincie, mooi in trapeziumvorm over het huidige Vlaams-Brabant verspreid: Asse, Tienen, Elewijt (Zemst) en Kester (Gooik). Vier gemeenten die trots kunnen zijn op die lange geschiedenis. Om

dat in de kijker te zetten, hebben we een wedstrijdje bedacht in de verschillende handelszaken ter plekke.'

De slimste klant

De opzet van de wedstrijd is eenvoudig: terwijl u uw beurt afwacht in de deelnemende winkels, kunt u op een iPad wat weetjes lezen over de vicus die tweeduizend jaar geleden op dezelfde plek groeide en bloeide. Daarna kunt u een korte multiple-choicequiz invullen. Het wachten gaat sneller, en er is ook eer aan verbonden: na 4 weken in één gemeente wordt de prijs uitgereikt voor de winkel of het loket met de slimste klanten. Quizzen maar!

INFO De wedstrijd loopt vier weken, achtereenvolgens in elk van de vier vici. Elewijt komt het eerst aan de beurt vanaf 7 december 2013. Welke handelaars deelnemen, vindt u op www.vlaamsbrabant.be/strijd.

Het boek *Tussen stad en platteland. De Romeinse vici in Vlaams-Brabant* van Hadewijch Degryse en Bart Biesbrouck (red.) is te verkrijgen op www.vlaamsbrabant.be/vici. Het boek verscheen bij Uitgeverij Peeters en kwam tot stand door een samenwerking tussen het agentschap Onroerend Erfgoed en de provincie Vlaams-Brabant.

'We richten de spots op vici: de eerste handelsnederzettingen in onze provincie!'

VRAAG VAN DE LEZER

Kan ik feestmateriaal gebruiken voor mijn privénieuwjaarsfeest?

'Het klopt dat u bij de provincie heel wat feest- en ander materiaal kunt lenen, maar dat mag niet gebruikt worden voor privé-evenementen. Omdat de provincie het sociaal en cultureel leven van zuurstof wil voorzien, stelt de provinciale uitleendienst een goedgevulde catalogus ter beschikking van de Vlaams-Brabantse verenigingen, organisaties en instellingen. Geluidsinstallaties, camera's, sportmateriaal, hulpmiddelen om uw evenement toegankelijk te maken voor mensen met

een handicap: voor uw vereniging kunt u het allemaal gratis bij de provincie lenen.'

'Het materiaal dat de uitleendienst aanbiedt, is van een professionele kwaliteit. Als de waarde van uw lening hoger is dan 2.500 euro, moet u daarom wel een verzekering afsluiten. Voorts moet u het materiaal ook zelf afhalen en terugbrengen in een van de twee vestigingen van de provinciale uitleendienst: in Leuven of in Asse. Tot slot nog dit: heel wat verenigingen hebben de voorbije jaren al de

weg naar de uitleenbalies gevonden. U vraagt dan ook het best ruim op tijd uw materiaal aan!'

INFO www.vlaamsbrabant.be/uitleendienst

Uitleenbalie Asse, Tel. 02-454 82 41, uitleenbalie.asse@vlaamsbrabant.be
Uitleenbalie Leuven, Tel. 016-26 76 91, uitleenbalie.leuven@vlaamsbrabant.be
Beleidsverantwoordelijke: gedeputeerde Walter Zelderloo

Stel uw vraag aan de provincie

Hebt u ook een prangende vraag waarbij de provincie u kan helpen?
Mail dan naar: info@vlaamsbrabant.be
of schrijf naar: Provincie Vlaams-Brabant, Communicatiedienst
Provincieplein 1, 3010 Leuven

WIN

een mountainbikeweekend

Win een fietsweekendje voor twee op het Hagelandse platteland met:

- 2 overnachtingen met ontbijt in B&B 'In Between' in Sint-Agatha-Rode
- 1 diner in 'Eetcafe De Plataan' in Sint-Agatha-Rode
- verhuur van 2 mtb's voor 2 dagen bij 'Bike and Adventure' in Sint-Agatha-Rode
- 1 kaartenbox mtb-netwerk Dijle- en Hageland

Beantwoord onderstaande vraag via de bon of stuur voor 15 december een mailtje met uw gegevens en het

juiste antwoord naar onderstaand adres. Een onschuldige hand kiest de winnaar uit de juiste antwoorden.

In welke gemeente is de Nationale Proeftuin voor Witloof gelegen?

- a. Herent   b. Pamel
c. Leuven   d. Roosdaal

INFO wedstrijd@vlaamsbrabant.be

Provincie Vlaams-Brabant,
Communicatiedienst
Provincieplein 1, 3010 Leuven

WEDSTRIJDBON

Naam: .....

Adres: .....

Telefoonnummer: .....

EUROPA SPECIAL

Grensoverschrijdende projecten

Europese kennisuitwisseling

Samenwerken met partners en regio's in andere Europese landen is een ongelooflijk leerrijke ervaring. Daarom steunde de provinciale dienst Europa ook dit jaar verschillende Vlaams-Brabantse verenigingen en organisaties bij hun grensoverschrijdend Europees project.

Ook een project indienen? Neem gerust contact op:
Dienst Europa, T 016-26 74 13, europa@vlaamsbrabant.be

26: Holebi's in Letland, Digitaal fietsen voor senioren, Macedonische thuiszorg • 27: Levenslessen in Italië, Levendig erfgoed
28-29: Platteland ontmoet stad • 29-30: Slimmer mobiel • 31: Lokale gezondheidseconomie

Holebihuis verbreedert met Mozaika

Een delegatie van Holebihuis Vlaams-Brabant trok half oktober naar de Letse hoofdstad Riga. De rechten van holebi's en transgenders staan in Letland nog altijd in de kinderschoenen. Mozaika is er de enige organisatie die zich actief voor die doelgroep inzet. 'Via onze ervaringen willen we Mozaika ondersteunen waar we kunnen',

vertelt Tom Caubergs, ondervoorzitter van Holebihuis Vlaams-Brabant. 'Wij genieten al lang het vertrouwen van de provincie Vlaams-Brabant. Dankzij die steun kunnen we ons steentje bijdragen aan het sociaal-culturele leven in onze regio. Met dit project willen we, samen met Mozaika, hetzelfde teweegbrengen in Riga.'

De provincie steunt Europese ambities

Via de provincie kunnen organisaties, verenigingen en openbare besturen een subsidie aanvragen ter ondersteuning van **grensoverschrijdende uitwisselingsprojecten** met lidstaten en kandidaat-lidstaten van de Europese Unie. Het thema voor 2014 wordt in januari bekendgemaakt. Projectvoorstellen moeten voor half maart ingediend zijn bij de dienst Europa van de provincie Vlaams-Brabant. De goedkeuring ervan wordt verwacht tegen eind mei.

INFO Peter Dhondt, Dienst Europa, Tel. 016- 26 72 19, peter.dhondt@vlaamsbrabant.be
Beleidsverantwoordelijke: Monique Swinnen

★ Digitaal fietsen voor Leuvense senioren met dementie

Hoe motiveer je senioren met dementie om in conditie te blijven? Voor het personeel van woon- en zorgcentrum De Wingerd in Leuven is het antwoord uiterst belangrijk. Bewoners die goed te been zijn, genieten namelijk langer van een hoge levenskwaliteit. 'Met steun van de provincie schaften we voor de bewoners een Praxtour aan', zegt kinesiste Marijke Wolput. 'Dat is een hometrainer waarmee je digitale, bijna levensechte fietstochten kan beleven.' Daar bovenop liet De Wingerd zelf een digitale fietstocht van Leuven maken. 'De bewoners zijn razend enthousiast', zegt Marijke. 'De gemiddelde fietstijd verdubbelde van 10 naar 20 minuten. De meeste bewoners hebben altijd in Leuven gewoond. Door te fietsen houden ze nu contact met de stad van hun leven.'

Focus promoot thuiszorg in Macedonië

Focus Southeast Europe and Caucasus heeft een project rond ouderenzorg in Macedonië afgerond. 'Veel jongeren trekken er van het platteland naar de steden en het buitenland', weet coördinator Lowie Steenwegen. 'Een van de gevolgen is dat zorgbehoevende ouderen niet langer kunnen terugvallen op hun familie.' Omdat ook Macedonische seni-

oren verkiezen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen, ging de Diestse organisatie er, met steun van de provincie, concepten als thuiszorg, thuisverpleging en mantelzorg voorstellen. Met succes. In Prilep, de vierde grootste stad van Macedonië, zijn lokale organisaties intussen gestart met een proefproject rond thuiszorg.

Levenslessen in Italië

Studenten en personeel van het Provinciaal Instituut voor Secundair Onderwijs (PISO) in Tienen namen de voorbije jaren deel aan twee projecten van het Europese onderwijsprogramma Leven Lang Leren. Naast een nuttige portie vakkennis hielden ze er een mooie levenservaring aan over.

Italiaanse kapsels

Twintig laatstejaarsstudenten van de opleiding Haarzorg trokken vorig schooljaar naar het Italiaanse stadje Rimini voor een twee weken durende stage. Met de steun van een lokale organisatie vonden ze er allemaal een stageplek in een van

de plaatselijke kapperszaken. 'Inspiratie opdoen in hét modeland bij uitstek, dat was de ambitie', zegt stagecoördinator Wim Geuens. 'Voor de meesten was het bovendien de eerste keer dat ze zonder ouders op reis gingen. Ze hebben dus zeker ook het een en ander bijgeleerd op vlak van zelfredzaamheid.'

Energiezuinig bouwen

Hun collega-studenten en -docenten van de opleiding Elektriciteit namen deel aan een tweejarig project rond thermovalorisatie. Samen met partners uit Finland, Bulgarije en Frankrijk deden ze onderzoek naar energiezuinig bouwen. 'In elk land isoleren ze huizen anders', legt Geuens uit. 'Vooral in Finland staan ze heel ver. We leerden bijvoorbeeld een infraroodcamera te hanteren om warmteverliezen in gebouwen te detecteren. Waardevolle kennis die onze docenten en studenten later zeker van pas zal komen.'

Levendig erfgoed

Zoals elke provincie heeft ook Vlaams-Brabant een museumconsulent in dienst die alle erkende en niet-erkende musea in de regio bijstaat. 'We geven advies, stimuleren samenwerking, organiseren opleidingen en tonen de musea de weg in de subsidieregels', vat Rebecca Schoeters haar takenpakket samen.

Om de twee jaar organiseert EMAC, de Europese vakorganisatie van museumconsulenten, een bijeenkomst waarop deelnemers inspiratie kunnen opdoen, telkens in een ander gastland. Rebecca: 'Om onze deelname te kunnen betalen, hebben we de laatste vier edities telkens een Europese subsidie mogen ontvangen in het kader van het Leven Lang Leren-programma.'

De laatste editie, in Lissabon, stond grotendeels in het teken van de economische crisis en hoe die als een uitdaging te zien. 'Vijf dagen lang heb ik met 70 collega's gediscussieerd over thema's als partnerschappen tussen musea, of het opleiden en zoeken van vrijwilligers. Tussendoor legden we plaatsbezoeken af aan lokale musea en luisterden we naar sprekers. De opgedane kennis ga ik nu doorgeven aan collega's die er niet bij waren en aan de musea in mijn regio', besluit Rebecca.

Leven Lang Leren/Erasmus+

De provincie Vlaams-Brabant ondersteunt aanvragers die willen gebruikmaken van de **sectorgerichte programma's** van de Europese Unie. Een van die sectorgerichte programma's, Leven Lang Leren, biedt mogelijkheden aan verschillende doelgroepen in de sector onderwijs en vorming. Vanaf 2014 verandert de naam

van het programma in Erasmus+. Dan biedt het programma ook plaats voor projecten voor jongeren en rond sport.

INFO Beleidsverantwoordelijke:
Tom Dehaene

ROUTECOACH VAN NISTO
SLIMMER MOBIEL

Slimmer en duurzamer

Waarom kiezen we voor een bepaald vervoersmiddel of een specifieke route? Meestal omdat we denken dat het de handigste manier is om tot onze bestemming te geraken. Maar of dat werkelijk zo is? Dat kunnen we over enkele jaren overal berekenen, en binnenkort alvast in de regio Leuven.

Hoe verplaatsen mensen zich dagelijks richting Leuven? Hoelang zijn ze echt onderweg van deur tot deur? Waar en wanneer kunnen de (elektrische) fiets en de bus vlot concurreren met koning auto? Wat zijn de populairste fiets- en wandelroutes? En tot slot: welke innovatieve vervoersvormen zouden een alternatief kunnen bieden? Dat zijn de vragen binnen het project Routecoach, dat deze zomer van start is gegaan.

Trekker van het project is Mobiel 21, een vzw die onderzoek doet naar duurzame en veilige mobiliteit. De komende jaren zal de organisatie de mobiliteitsitu-

atie in de omgeving van Leuven in kaart brengen met behulp van nieuwe smartphone- en gps-technologie. De provincie Vlaams-Brabant, die een belangrijke rol heeft gespeeld bij het opzetten van het project, en de stad Leuven cofinancieren het initiatief.

Mobiel experiment

‘Innovatie en een gemeentegrensoverschrijdende aanpak, dat zijn de sleutelwoorden van het project’, benadrukt Joris Van Damme van de provincie Vlaams-Brabant. ‘Met behulp van een app zullen we het verplaatsingsgedrag van een diverse groep gebruikers van dichtbij bestuderen. De helft van de groep zal ook experimenten uitvoeren. Mensen die van verder komen, kunnen we bijvoorbeeld vragen om hun auto aan de rand van de stad te laten staan en vandaar de fiets te nemen. Wie weet levert dat wel een snellere, gezondere en milieuvriendelijkere verplaatsing op?’

‘Met dit onderzoek willen we de betrokken overheden helpen om verder te bouwen aan een klantgericht en slim mobiliteitsbeleid’, zegt Elke Franchois van Mobiel 21. ‘Tegelijk promoten we het belang van duurzame mobiliteit bij overheid en bevolking, en versterken we het imago van Leuven als fiets- en voetgangersvriendelijke stad.’

Grote puzzel

Routecoach is een van de puzzelstukjes van het Europese project NISTO (New Integrated Smart Transport Options), dat tot één handige mobiliteitstoolkit wil komen voor heel Noordwest-Europa. ‘Voor de auto bestaat een instrument dat de kortste reisweg in realtime berekent al langer’, schetst Joris Van Damme, ‘Denk maar aan de floating car data van Touring Mobilis. Maar voor de andere transportmiddelen ontbreekt zo’n toepassing voorlopig.’

‘We willen een toolkit ontwikkelen met meet- en evaluatie-instrumenten voor slimme mobiliteit!’

Om daar snel en kwalitatief verandering in te brengen, hebben verschillende overheden en organisaties uit Duitsland, Frankrijk, Nederland, Groot-Brittannië en België de krachten gebundeld. ‘Elk van deze partners heeft een of meerdere projecten

PURE HUBS
BROODNODIG PLATTELAND

Boerenbond brengt stad en platteland samen

© Stadbestuur Leuven

onderweg

zoals Routecoach gelanceerd', vertelt Elke Franchois. 'De ervaringen die dat oplevert, zullen worden gebundeld tot één toolkit met meet- en evaluatie-instrumenten voor een slimmere mobiliteit. Die moet eind 2015 klaar zijn.'

Zo dichtbij, toch zo anders

Lekker verse landbouwproducten, de weidsheid van de natuur of de frisse buitenlucht. Het platteland is zo dichtbij en heeft stadsbewoners zo veel te bieden. En toch maken ze er zo weinig gebruik van. Tijd voor verandering, vond ook de provincie.

Samen voor sterkere economie en duurzame ontwikkeling

Zowel NISTO als Pure Hubs worden gefinancierd via het Europees subsidieprogramma Interreg B. Dat programma wil de economische concurrentiekracht en duurzame ontwikkeling van Noordwest-Europa vergroten door transnationale samenwerking. De prioriteiten van de volgende programmaperiode (2014-2020) zijn innovatie, koolstofarme economie en het efficiënt omgaan met grondstoffen. De subsidies komen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). In sommige gevallen treedt de provincie op als cofinancier voor de Vlaams-Brabantse projectpartner.

Beleidsverantwoordelijke:
Tom Dehaene

De glazen wand, zo noemen we de mentale afstand tussen stad en platteland', knikt Wim Ceulemans, projectleider bij Boerenbond Projecten. In Vlaanderen is de Boerenbond trekker van het Europees project Pure Hubs, dat de relatie tussen stad en platteland wil versterken. De projectgroep bestaat uit 20 partners in vier landen: Groot-Brittannië (Kent en St. Helens), Duitsland (Frankfurt), Nederland (Noord-Brabant) en België (Vlaanderen).

'Het idee achter Pure Hubs is dat het platteland een antwoord kan bieden op een aantal stedelijke behoeften', stelt Wim. 'Denk maar aan de vraag naar lokaal en authentiek voedsel, naar groene zorg voor mensen

PURE HUBS BROODNODIG PLATTELAND

**'Het platteland
kan een antwoord
bieden op een aantal
stedelijke behoeften.'**

Leuven is buitenbeentje

'Er zijn drie mogelijkheden voor de hub in Leuven', zegt projectleider Wim Ceulemans. 'Misschien bieden we ze alle drie aan, misschien maar eentje.' We werken alleszins aan een platform voor het distribueren van hoeve- en streekproducten. Een tweede optie is het creëren van structurele banden tussen landbouwers en scholen, bijvoorbeeld in de vorm van een peterschap. Een derde en laatste mogelijkheid is het inschakelen van landbouwers bij het groenbeheer van de stad. 'Maar Leuven is nog om een andere reden een buitenbeentje', merkt Ceulemans op. 'Wellicht zal het hier niet gaan om een fysieke hub, zoals een gebouw, maar wel om een digitale ontmoetingsplaats. Hoe we die gaan uitwerken, daar zijn we nog op aan het broeden.'

➔ met een handicap, probleemjongeren of bejaarden, naar recreatie en ontspanning, naar duurzame energiewinning of afvalbeheer.'

Puur natuur

Pure staat voor Pioneers in Urban Rural Entrepreneurship. 'De toenadering tussen stad en platteland verkrijgen door het agrarische ondernemerschap te promoten', legt Wim Ceulemans uit. 'Dat is volgens ons de meest duurzame methode, want ze is zelfdragend en economisch stevig onderbouwd.'

En de rol van de projectpartners? 'Die spitst zich toe op een betere organisatie van de wisselwerking tussen stad en platteland. We doen dat door hubs of knooppunten te creëren waar stedelingen en plattelandsondernemers met elkaar in contact kunnen komen. Elke hub wordt ingevuld volgens het lokale spel van vraag en aanbod. Zolang ze het ondernemerschap ondersteunen en een sociale en/of economische meerwaarde bieden.'

Vraag en aanbod

In Vlaanderen wordt er aan vier van dergelijke knooppunten gewerkt. Naast Mechelen, Turnhout en de Antwerpse wijk Luchtbal is ook Leuven van de partij. De invulling van de hub in Leuven staat nog niet 100% vast (zie kader). Als voorsmaakje heeft de stad Leuven alvast de brochure Boerentoeeren ontwikkeld, waarin je kunt kennismaken met de Leuvense boeren en de verse producten die ze verkopen.

**'We willen de
toenadering tussen
stad en platteland
stimuleren door
het agrarische
ondernemerschap
te promoten.'**

E-hub

De meerwaarde van een grensoverschrijdend project zit hem in de kennisdeling: naast twee bijeenkomsten per jaar houden de projectpartners elkaar continu op de hoogte via een digitaal platform dat toepasselijk e-hub heet. Op die manier leren ze permanent van elkaar, maar kunnen ze elkaar ook bijsprijngen met raad en daad.

Ook de provincie Vlaams-Brabant heeft als observerende partner toegang tot alle informatie en meetings die rond Pure Hubs gehouden worden. Verder biedt de provincie financiële ondersteuning aan het oprichten van de hub in Leuven. Het project ging midden vorig jaar van start en moet eind volgend jaar afgerond zijn.

 www.purehubs.eu

Stad Leuven wil leren hoe ze bedrijven in de Bio-incubator nog beter kan ondersteunen.

Grenzeloos samenwerken

De gezondheidssector is een belangrijke werkgever in de regio rond Leuven. Door ervaringen uit te wisselen met andere lokale overheden, leert de stad Leuven deze bedrijven nog beter ondersteunen bij hun innovatiebeleid.

Het Europees project Health4Growth brengt elf steden, kennisinstellingen en ontwikkelingsmaatschappijen uit acht Europese landen samen.

'Samen werken we rond drie vragen', vertelt Thijs Rommens, beleidsmedewerker Economie van de stad Leuven. 'Hoe beïnvloeden wet- en regelgeving innovatie? Hoe kunnen bedrijven hun innovatie-inspanningen het best financieren? En hoe halen ze het beste uit hun menselijk kapitaal?'

De provincie Vlaams-Brabant steunt het project financieel en maakt deel uit van de lokale werkgroep die de projectwerking op Leuvens niveau coördineert.

Het goede voorbeeld

De projectpartners zoeken een antwoord op bovenstaande vragen door goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen. 'Momenteel zijn we er twee grondig aan het bestuderen', zegt Thijs Rommens. 'In het Nederlandse Eindhoven hebben ze het initiatief *Slimmer Leven 2020* ontwikkeld.

Dat is een coöperatie van organisaties, bedrijven en overheden die onderzoeken hoe ze het best met de vergrijzing omgaan. Het is erg leerrijk om te zien hoe zij te werk gaan. In Leuven hebben we een soortgelijke 'zorgproeftuin': InnovAGE bestudeert hoe we ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen laten wonen in een gezonde situatie.'

Voor een tweede onderzoek wisselen Leuvense partners ervaringen uit met hun tegenhangers uit Turijn en Coimbra. Met die

Italiaanse en Portugese partners onderzoeken ze hoe ze startende bedrijven die gebruikmaken van incubatoren (stedelijke gebouwen waar starters bedrijfsruimte kunnen huren) nog beter kunnen ondersteunen.

Zelfde uitdagingen

'Voor Leuven en omgeving is de gezondheidseconomie heel erg belangrijk', vat Thijs Rommens samen. 'Vaak werken de betrokken partijen naast elkaar, zowel op lokaal als op Europees vlak. De meerwaarde van dit project is dat we samen nadenken over een aantal gedeelde uitdagingen. Aan het eind van de rit, in december 2014, moet dat een aantal maatregelen opleveren die alle partners kunnen toepassen.'

INFO www.health4growth.eu

Regionale economie versterken

De samenwerking tussen Europese regio's bevorderen en zo de regionale economie versterken. Dat is de doelstelling van het Europees subsidieprogramma Interreg C, waarvan het project **Health4Growth** deel uitmaakt. De prioriteiten van de volgende programmaperiode (2014-2020) zijn innovatie, kmo's, koolstofarme economie, milieu en het efficiënt omgaan

met grondstoffen. De projecten worden gefinancierd uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). In sommige gevallen treedt de provincie op als cofinancier voor de Vlaams-Brabantse projectpartner.

INFO **Beleidsverantwoordelijke:**
Tom Dehaene

★ Europa ★

in Vlaams-Brabant? Verrassend dichtbij!

Weet u dat heel wat projecten in uw buurt mee worden gesubsidieerd door Europees geld? Initiatieven voor economische innovatie, natuurbehoud, toerisme, enzovoorts: ze genieten allemaal Europese steun.

De **Dienst Europa** van de provincie begeleidt initiatieven en zorgt dat de subsidies naar waardevolle projecten gaan. Projectmanagers staan klaar om projectvoorstellen te coördineren. Ze bouwen een brug tussen Europa en onze provincie.

Vragen over de Europese Unie, het Europees beleid of educatief materiaal over de EU? Het informatiecentrum **Europe Direct Vlaams-Brabant** helpt u graag verder.

★ www.vlaamsbrabant.be/europa
europa@vlaamsbrabant.be
T 016-26 74 13

★ www.vlaamsbrabant.be/europedirect
europedirect@vlaamsbrabant.be
T 016-26 74 16

